

**Kasvatustieteiden  
tiedekunta**

**KTK**

# Jatkotutkinto- opas

**2025–2027**

## KASVATUSTIETEIDEN TIEDEKUNTA

Lapin yliopisto

Kasvatustieteiden tiedekunta PL 122

96101 ROVANIEMI

Käyntiosoite Yliopistonkatu 8

puh. (016) 341 341 / vaihde

sähköpostiosoitteet: [etunimi.sukunimi@ulapland.fi](mailto:etunimi.sukunimi@ulapland.fi)

Tohtoriopintojen opintoasianhallinnosta vastaa tiedekunnan opintopäällikkö. Sisällöllisessä vastuussa tohtoriopinnoista ovat tiedekunnan dekaani, tutkimuksesta vastaava varadekaani ja tiedekunnan professorit sekä tiedekuntaan työsuhteessa olevat dosentit. Ajantasainen yhteystietoluettelo löytyy tiedekunnan verkkosivuilta.

Opas on hyväksytty tiedekuntaneuvostossa 10.12.2024

## Sisällys

|       |                                                                    |    |
|-------|--------------------------------------------------------------------|----|
| 1.    | TUTKIMUS JA JATKOKOULUTUS KASVATUSTIETEIDEN TIEDEKUNNASSA .....    | 3  |
| 2.    | KASVATUSTIETEELLISET JATKOTUTKINNOT JA HAKEMINEN TOHTORIOPINTOIHIN | 3  |
| 2.1.  | Valintaperusteet .....                                             | 4  |
| 2.2.  | Opiskelu-oikeuden hakeminen.....                                   | 4  |
| 2.3.  | Ilmoittautuminen tohtoriopiskelijaksi .....                        | 6  |
| 2.4.  | Tietoa rahoitusmahdollisuuksista .....                             | 7  |
| 3.    | TOHTORIOPINTOJEN JA TUTKIMUSTYÖN OHJAUS .....                      | 7  |
| 4.    | TOHTORIOPINTOJEN TUTKINTORAKENTEET JA OPETUSSUUNNITELMAT.....      | 8  |
| 4.1.  | Tohtorin tutkinnon rakenne (210 op) (KT ja FT) .....               | 8  |
| 4.2.  | Tohtorin tutkinnon opetussuunnitelma .....                         | 8  |
| 5.    | KÄSIKIRJOITUKSESTA VÄITÖKSEEN .....                                | 11 |
| 6.    | VÄITÖSKIRJAN ARVOSTELU .....                                       | 14 |
| 7.    | VÄITÖSKIRJAN JULKAISEMINEN.....                                    | 17 |
| 8.    | VÄITÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN .....                                    | 18 |
| 9.    | VÄITÖSTILAISUUDEN KULKU .....                                      | 19 |
| 10.   | VÄITÖSKARONKKA.....                                                | 22 |
| 11.   | TODISTUKSET.....                                                   | 23 |
| 12.   | PROMOOTIO.....                                                     | 23 |
| 13.   | ALUMNITOIMINTA.....                                                | 24 |
| LIITE | Opponointiseminaarista väitökseen.....                             | 25 |

## 1. TUTKIMUS JA JATKOKOULUTUS KASVATUSTIETEIDEN TIEDEKUNNASSA

**Kasvatustieteellisessä tiedekunnassa tutkimus liittyy oppimisen ja osaamisen edistämiseen. Tiedekunnan tutkimuskärkeä ovat 1) osallisuus, 2) tasa-arvo ja yhdenvertaisuus sekä 3) nousevana alana kestävyys kasvatuksessa ja koulutuksessa.**

Näihin monitieteisiin teemoihin keskittymällä ratkotaan lokaaleja, globaaleja ja yhteiskunnallisia ongelmia sekä edistetään yksilöiden ja yhteisöjen hyvinvointia. Tutkimuksen tavoitteena on lisätä tietoa ja ymmärrystä sekä edistää elämänlaatua vahvistamalla kasvatuksessa ja koulutuksessa toteutuvaa osallisuutta, sukupuolten tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta ja yhteiskunnan kestävyttä. Tutkimus yhdistää käytännön ongelmanratkaisua ja teoreettista analyysia, jotka yhdessä luovat merkittävää yhteiskunnallista vaikutusta. Tutkimuksen pääteemat läpäisevät kaikkien tutkimusryhmien toimintaa, vaikka ryhmien painotukset vaihtelevat eri teemojen osalta.

Tiedekuntamme asiantuntijoiden tutkimusaloista ja julkaisuista löydät lisätietoja [Lacris-tutkimusportaalista \( https://research.ulapland.fi/fi/\)](https://research.ulapland.fi/fi/).

Lapin yliopiston tutkijakoulu järjestää tutkijantaito-opintoja kaikille tohtoriopiskelijoille. Tiedekunnat myöntävät oikeudet tohtoriopintoihin ja tutkinnot kaikkien tohtorintutkintojen osalta.

Lapin yliopisto on sisäisten tohtoriohjelmien lisäksi mukana myös erilaisissa kansallisissa tohtorikoulutukseen liittyvissä verkostoissa, kuten SusTra- ja EDUCA-tohtorikoulutuspiloteissa.

## 2. KASVATUSTIETEELLISET JATKOTUTKINNOT JA HAKEMINEN TOHTORIOPINTOIHIN

Yliopistojen tutkinnoista annetussa asetuksessa (794/04), säädetään yliopistoissa suoritettavista tieteellisistä jatkotutkinnoista. Sen mukaan:

Tieteellisen jatkokoulutuksen tavoitteena on, että sen suorittanut on:

- 1) perehtynyt syvällisesti omaan tutkimusalaansa ja sen yhteiskunnalliseen merkitykseen;
- 2) hankkinut valmiudet soveltaa itsenäisesti ja kriittisesti tieteellisen tutkimuksen menetelmiä ja luoda uutta tieteellistä tietoa;
- 3) perehtynyt hyvin oman tutkimusalan kehitykseen, perusongelmiin ja tutkimusmenetelmiin;
- 4) saavuttanut sellaisen yleisen tieteenteorian ja tutkimusalaansa liittyvien muiden tieteenalojen tuntemuksen, joka mahdollistaa niiden kehityksen

seuraamisen.

Kasvatustieteiden tiedekunnassa voidaan suorittaa tieteellisinä jatkotutkintoina kasvatustieteen tohtorin tutkinto (KT) ja filosofian tohtorin tutkinto (FT).

Tiedekunnan jatkokoulutuksen kehittämisestä vastaa tiedekuntaneuvosto. Jatkokoulutuksessa noudatetaan yliopiston yhteisiä ohjeistuksia, jotka liittyvät väitöstyön ohjauskäytäntöihin, esitarkastusprosessiin ja tutkimuseettisiin periaatteisiin.

## **2.1. Valintaperusteet**

Tieteellisen jatkokoulutukseen voi hakeutua henkilö, joka on suorittanut ylemmän korkeakoulututkinnon tai vastaavan ulkomaisen koulutuksen, joka täyttää Lapin yliopiston hakukriteerit. Lisäksi tulee olla suoritettuina joko syventävät opinnot haetun jatkotutkinnon pääaineessa tai muut niihin rinnastettavat opinnot. Tiedekunta voi edellyttää täydentäviä opintoja riittävien koulutusvalmiuksien saamiseksi. Kasvatustieteen tohtorin tutkinnon pääaineena voi olla kasvatustiede, aikuiskasvatustiede, mediakasvatus, erityispedagogiikka tai kestävyyskasvatus.

Filosofian tohtorin tutkinnon suorittamisoikeuden voi myöntää tiedekunta henkilölle, joka on suorittanut muun kuin kasvatustieteellisen alan korkeakoulututkinnon tai vastaavan ulkomaisen tutkinnon, ja jonka väitöskirjan aihe on monitieteinen. Hakijalla edellytetään kuitenkin kasvatustieteellisen oppiaineen perus- ja aineopinnoja tai niitä vastaavia opintoja. Näihin oppiaineisiin kuuluvat kasvatustiede, aikuiskasvatustiede, mediakasvatus, kasvatopsykologia ja erityispedagogiikka. Opettajan pedagogiset opinnot (60 op) hyväksytään rinnastettaviksi opinnoiksi.

Sukupuolentutkimuksessa filosofian tohtorin tutkintoa suorittamaan hakeutuvalla tulee olla vähintään perus- ja aineopinnot sukupuolentutkimuksesta tai muulla tavoin osoitettu alan käsitteellinen ja teoreettinen osaaminen.

Henkilön, joka hakee oikeutta suorittaa tohtoriopintoja ulkomaisen tutkinnon perusteella, tulee osoittaa edellytyksensä tohtoriopintoihin sekä hyvän suomen tai englannin kielen taito. Lisätietoja kielitaitovaatimuksista löytyy Lapin yliopiston verkkosivuilta:

<https://www.ulapland.fi/EN/Admissions/Masters-Studies/Language-requirements>

## 2.2. Opiskelu oikeuden hakeminen

Lapin yliopiston tohtoriopintoihin voi hakea opiskelu oikeutta kaksi kertaa vuodessa, keväällä ja syksyllä. Tarkemmat hakuajat ja ohjeet löytyvät yliopiston verkkosivuilta:

<https://www.ulapland.fi/FI/Tutkimus/Tutkijakoulutus/Tohtoriopinnoista-kiinnostuneelle>

Hakemus tohtoriopintoihin tulee täyttää Opintopolku-järjestelmässä ja toimittaa kaikki liitteet hakujan puitteissa. Ohjeet liitteiden toimittamiseen löytyvät Opintopolku-järjestelmästä.

Tohtoriopiskelijaksi hakevan tulee ottaa henkilökohtaisesti yhteyttä mahdolliseen ohjaajaan, ensisijaisesti aihepiirin tuntevaan kasvatustieteiden tiedekunnan professoriin tai tiedekunnan henkilökuntaan kuuluvaan dosenttiin. Tietoa professorikunnan tutkimusaiheista ja asiantuntijuudesta löytyy [Lacris-tutkimusportaalista](#). Jos hakija ei tiedä, keneen ottaa yhteyttä, hän voi ensin olla yhteydessä dekaaniin tai opintopäällikköön.

Oikeutta tohtoriopintoihin voi perustellusta syystä hakea myös muulloin kuin säädettyinä haku aikoina. Tällainen perusteltu syy voi olla esimerkiksi tilanne, jossa merkittävästä tutkimushankkeesta (esimerkiksi Suomen Akatemia) tai tutkijakoulusta saatavissa oleva rahoitus edellyttää voimassa olevaa tohtoriopinto-oikeutta ja rahoitushaku on päättymässä ennen seuraavaa haku aikaa.

### *Tutkimussuunnitelma*

Alustavan tutkimussuunnitelman tulee osoittaa hakijan perehtyneisyys tutkittavaa ilmiötä koskevaan tieteelliseen keskusteluun, kyky perustella aihealueen tieteellinen merkitys, sijoittaa tutkimuskohde yhteiskunnalliseen ja ajalliseen kehykseen sekä asettaa tarkoituksenmukaiset tutkimuskysymykset. Suunnitelmaa arvioidaan sen toteutettavuuden ja ilmiön kiinnostavuuden perusteella, joten aineiston hankinta ja analyysimenetelmät on hyvä kuvata mahdollisimman selkeästi. Huomiota tulee kiinnittää tutkimuseettisiin kysymyksiin ja tulosten hyödynnettävyyteen. Tutkimusyhteisön, kuten ohjaajasuhteiden ja tutkimusryhmien, kuvaaminen on myös suositeltavaa.

Tiedekunnassa käytetään yliopiston yhteistä tutkimussuunnitelmapohjaa, joka perustuu Suomen Akatemian tutkimussuunnitelmamalliin. Tutkimussuunnitelman enimmäispituus on viisi sivua. Ohjeet suunnitelman laatimiseen löytyvät täältä: [tutkimussuunnitelmapohja marraskuu 2021.docx \(live.com\)](#)

## *Tohtoriopintojen suunnitelma (JOPS)*

Opintosuunnitelmassa esitetään alustava suunnitelma tiedekunnassa, yliopiston tutkijakoulussa ja muissa vastaavissa tutkijakouluissa suoritettavista opinnoista, osallistumisesta koti- ja ulkomaisiin konferensseihin, vaihto-opiskelusta ulkomailla sekä tieteellisten artikkelien kirjoittamisesta osana väitöskirjaa ja/tai opintoja.

Jokainen tohtoriopiskelija laatii yhdessä vastuuhjaajan kanssa henkilökohtaisen tohtoriopintosuunnitelman. Tohtoriopiskelijaksi hakeva laatii alustavan suunnitelman osana hakemustaan, ja hyväksymispäätöksen jälkeen sitä tarkennetaan vastuuhjaajan kanssa. Suunnitelmalomake löytyy yliopiston verkkosivuilta: [www.ulapland.fi/jops](http://www.ulapland.fi/jops)

### *Oikeuden myöntäminen tohtoriopintoihin*

Hakemukset käsittelee professorikokous, jonka jälkeen dekaani tekee päätöksen opiskeluoikeuden myöntämisestä. Opiskeluoikeuden myöntäminen edellyttää, että valintaperusteet täyttyvät hakuajan päättymiseen mennessä ja hakemus sisältää kaikki pyydetyt tiedot. Huolellisesti laadittu tutkimussuunnitelma, sen laatu ja sisältö ovat keskeisiä tekijöitä opiskeluoikeuden myöntämistä harkittaessa.

Hakijoille ilmoitetaan valintapäätöksestä Omassa Opintopolussa. Päätös sisältää myös tiedon mahdollisesti vaadittavista pääaineen täydentävistä opinnoista. Mikäli opiskelijavalintaan tyytymätön haluaa oikaisua, hän voi pyytää sitä kirjallisesti tiedekunnan dekaanilta 14 päivän kuluessa valinnan tuloksen julkistamisesta.

### **2.3. Ilmoittautuminen tohtoriopintoihin**

Läsnä olevaksi opiskelijaksi tulee ilmoittautua samalla, kun tohtoriopiskelija ottaa vastaan opiskelupaikan Oma Opintopolku -sivustolla. Ilmoittautuminen läsnä olevaksi on uusittava lukuvuosittain koko opintojen ajan, jotta opintosuoritukset voidaan rekisteröidä.

Opiskeluoikeus alkaa hakuajasta riippuen joko 1. tammikuuta tai 1. elokuuta. Erityistapauksissa opiskeluoikeus voidaan myöntää myös muina aikoina, esimerkiksi merkittävän tutkimusrahoituksen vaatiessa opiskeluoikeuden alkamista. Kaikki Lapin yliopiston opiskelijat saavat ilmoittautuessaan henkilökohtaisen käyttäjätunnuksen, joka mahdollistaa palvelutilin ja verkkotilin käytön, kuten kirjaston käyttöoikeudet. Kun opiskeluoikeus on voimassa ja ilmoittautuminen tehty, käyttäjätunnuksen voi aktivoida itse. Lisätietoa ja ohjeet löytyvät yliopiston verkkosivuilta: <http://www.ulapland.fi/FI/Yksikot/Tietohallinto-ja-IT->

## 2.4. Tietoa rahoitusmahdollisuuksista

Tohtoriopintoihin voi hakea rahoitusta erilaisilta säätiöiltä ja rahoittajilta. Tiedetutkimus.fi-palvelu kokoaa yhteen tietoa Suomessa tehtävästä tutkimuksesta ja tarjoaa kattavan tietokannan tieteen, taiteen ja kulttuurin rahoitusmahdollisuuksista. Tietokannasta löytyy sekä kotimaisia että ulkomaisia rahoittajia.

Lapin yliopiston Esko Riepuhan rahastosta voi hakea apurahaa väitöskirjatyön viimeistelyyn. Lisätietoja apurahan hakemisesta ja ehdoista löytyy yliopiston verkkosivuilta: [Tohtoriopintojen rahoittaminen ulapland.fi](#)

Mikäli tohtoriopiskelija on ollut työttömänä, on suositeltavaa selvittää työttömyysturvaan liittyvät kysymykset työ- ja elinkeinotoimiston kanssa.

## 3. TOHTORIOPINTOJEN JA TUTKIMUSTYÖN OHJAUS

Tohtoriopiskelijan tutkimukselle nimetään valintapäätöksen yhteydessä vastuuohjaaja, joka on Lapin yliopiston professori tai henkilökuntaan kuuluva dosentti. Opiskelijan ja vastuuohjaajan kuulemisen jälkeen nimetään toinen ohjaaja, joka on ensisijaisesti myös yliopiston henkilöstöä. Väitöskirjan toisena ohjaajana voi toimia tohtorin tutkinnon suorittanut henkilö, ja nimitys tulee tehdä viimeistään vuoden kuluessa tohtoriopintojen aloittamisesta. Dekaanin vahvistama päätös ohjaajista edellyttää sekä vastuuohjaajan että opiskelijan kirjallista suostumusta.

Tohtoriopintojen ohjaukseen kuuluvat: 1) Tutkimuksen kommentointi vuosittain jatkokoulutusseminaarissa, kunnes työ esitellään tiedekunnan opponointiseminaarissa. 2) Ohjaustapaamiset ja -keskustelut sekä kirjalliset viestinvaihdot. 3) Vastuu siitä, että tohtoriopiskelija esittelee tutkimustaan tiedekunnan opponointiseminaarissa ennen tutkimuksen viemistä esitarkastukseen.

Tutkimusta esitellään myös kotimaisissa ja kansainvälisissä seminaareissa ja konferensseissa. Esitelmistä, artikkeleista ja postereista saatu palaute on osa ohjausta. Tohtoriopiskelijat pyritään lisäksi osallistamaan tiedekunnan ja yhteistyötahojen tutkimusprojekteihin, tutkimusryhmiin ja verkostoihin.

Ohjaussuhteessa sekä ohjaajalta että tohtoriopiskelijalta edellytetään sitoutumista väitöskirjatyön sujuvaan etenemiseen. Ohjattavalta tutkimustyö vaatii pitkäjänteisyyttä, itsenäistä



työskentelyä ja omistautumista. Tutkimusta koskevat päätökset ovat viime kädessä tohtoriopiskelijan vastuulla. Tutkimustyön aikana kerätyt aineistot tulee säilyttää aineistotyyppin ja tutkimuseettisten ohjeiden mukaisesti, esimerkiksi lukitussa tilassa tai muutoin turvallisesti suojattuina ajantasaista lainsäädäntöä noudattaen.

Ohjaajan ja ohjattavan toimintaa sitovat tutkimuseettiset säännöt, jotka edellyttävät molemminpuolista asiantuntijuuden kunnioitusta sekä luottamuksellisuutta ideoiden, keskeneräisten tekstien, tulkintaehdotusten ja kommenttien käsittelyssä. Lisäksi eettiset säännöt kattavat oman tekstin originaalisuuden suojan, tarkkuuden viittaamiskäytänteissä sekä tekijyyttä ja kirjoittajuutta koskevat kysymykset. Lisätietoja tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeista koskien väitöskirjan ohjaus- ja tarkastusprosessia sekä tekijyyškysymyksiä löytyy seuraavista linkeistä:

[https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/TENK\\_UNIFI\\_ohjeistus\\_vaitoskirjaprosessi.pdf](https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/TENK_UNIFI_ohjeistus_vaitoskirjaprosessi.pdf)

[https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/TENK\\_suositus\\_tekijyys.pdf](https://tenk.fi/sites/tenk.fi/files/TENK_suositus_tekijyys.pdf)

Tohtoriopiskelija ja tiedekunnan nimeämä pääohjaaja laativat ohjaussopimuksen tohtoriopintojen alussa.

Opiskelijalla on oikeus vaihtaa ohjaajaa, jos tutkimuksen aihe muuttuu tai painottuu uudelleen, tai jos ohjaajan ja ohjattavan välille syntyy sovittamaton ristiriita. Ohjaajan vaihto tapahtuu dekaanille osoitetulla vapaamuotoisella hakemuksella. Myös ohjaaja voi päättää ohjaussuhteen perustellusta syystä. Kun uusi ohjaaja sovitaan, dekaani vahvistaa ohjaussuhteen muutoksen.

Tohtoriopiskelija voi tarvittaessa pyytää eettistä ennakkoarviointia Lapin korkeakoulukonsernin ihmistieteiden eettiseltä toimikunnalta tutkimusaiheen tai -kohteen luonteen mukaisesti. Lisätietoja eettisistä ohjeista ja aineistojen hallinnasta Lapin yliopiston verkkosivuilta:

<https://www.ulapland.fi/FI/Tutkimus/Tutkijan-tueksi>

## **4. TOHTORIOPINTOJEN TUTKINTORAKENTEET JA OPETUSSUUNNITELMAT**

### **4.1. Tohtorin tutkinnon rakenne 210 op (KT ja FT)**

Tohtoriopinnot 30 op ja väitöskirja 180 op

- I. Lapin yliopiston tutkijakoulun järjestämät opinnot: Tieteenfilosofia ja yleiset tutkijan taidot (10 op)
- II. Omaan tutkimusalaan perehtymistä tukevia opintoja (10 op)
- III. Jatkokoulutusseminaarit (10 op) ja väitöskirja (180 op)

## 4.2. Tohtorin tutkinnon opetussuunnitelma

- I. Lapin yliopiston tutkijakoulu järjestää kaikille väitöskirjatutkijoille avoimia, tutkijan taitoja kehittäviä opintoja. Opintokokonaisuus Tieteenfilosofia ja yleiset tutkijan taidot on jaettu neljään eri kokonaisuuteen:

- a) Kriittinen ajattelu ja argumentointi
- b) Tutkimusmenetelmät
- c) Orientaatio ja tutkijan taidot
- d) Etiikka.

Tohtoriopiskelijan tulee valita opintoja jokaisesta neljästä sisältökokonaisuudesta, mutta eri osa-alueille ei ole määritelty vaadittavia opintopistemääriä joustavuussyistä. Kaikkien taitokokonaisuuksien opetusta järjestetään sekä syys- että kevätlukukausina. Ennen 1.8.2021 tohtoriopintonsa aloittaneet voivat siirtyä joustavasti uuteen rakenteeseen.

Opintojaksojen kuvaukset ja ilmoittautuminen Peppi-järjestelmässä.

- II. Omaan tutkimusalaan perehtymistä tukevia opintoja (10 op)

- valtakunnallisissa tai kansainvälisissä tohtoriopinnoissa tai tohtorihjelmissä suoritettut opintojaksot
- aineopintotasoisia sivuaineopintoja
- yliopiston tutkijakoulussa tai tiedekunnassa suoritettut opintojaksot
- esitelmä kotimaisessa tai ulkomaisessa tohtorikoulutusseminaarissa (ei oman ohjaajan seminaari) (2 op–3 op)
- esitelmä tai posterit kansallisessa tai kansainvälisessä konferenssissa (3 op)
- tieteelliset asiantuntijatehtävät (refereena toimiminen, kirja-arvostelut) (1–2 op)
- Väitöstilaisuuksien seuraaminen ja raportointi (1 op)

- III. Jatkokoulutusseminaarit (10 op) ja väitöskirja (180 op)

Tohtoriopiskelijan tulee osallistua jatkokoulutusseminareihin alustajana ja keskustelijana siihen saakka, kunnes hänen käsikirjoituksensa etenee tiedekunnan yhteiseen opponointiseminaariin.

## Tohtorin tutkinto, pääaineena sukupuolentutkimus (FT)

- Lapin yliopiston tutkijakoulun (katso edellä oleva kohta I) tai Hilma-yliopistoverkoston järjestämiä opintoja (10 op)  
<https://blogs.helsinki.fi/hilma-verkosto/opetus/>
- Asiantuntijuuden kehittymistä sekä omaan tutkimusalaan perehtymistä tukevia opintoja (10 op)
  - opintoja voi suorittaa sivulla yhdeksän kuvattuina suorituksina
  - opinnot voivat olla myös pääaineen syventäviä lisäopintoja tai jatkotutkintoon soveltuvia syventäviä tai aineopintoja muissa oppiaineissa
- Jatkokoulutusseminaarit (10 op) ja väitöskirja (180 op)
  - aktiivinen osallistuminen ja oman tutkimustyön esittely sukupuolentutkimuksen väitöskirjaseminaarissa kahden lukuvuoden ajan

**Väitöskirjaksi voidaan hyväksyä** monografia tai artikkeleista koostuva yhtenäinen kokonaisuus. Molemmat vaihtoehdot perustuvat tieteelliseen tutkimukseen ja muodostavat temaattisesti sekä tutkimuksellisesti yhtenäisen kokonaisuuden. Väitöskirjan tulee osoittaa kykyä hyödyntää tieteellisiä tutkimusmenetelmiä ja sisältää tieteellisesti uutta tietoa tuova kontribuutio.

Väitöskirja laaditaan suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi tai tiedekunnan suostumuksella muulla kielellä. Tekijän vastuulla on varmistaa käsikirjoituksen kieliasun moitteettomuus. Tukea mahdollisesti tarvittaviin yksilöllisiin järjestelyihin löytyy täältä: <https://www.ulapland.fi/FI/Opiskelu/Opintojen-aikana/Opiskelukaytannot#esteettomyys>

Artikkeliväitöskirja koostuu vähintään kolmesta tieteellisestä artikkelista ja yhteenvedo-osuudesta. Artikkeliväitöskirjan yhteenvedossa tulee osoittaa, millä tavalla osajulkaisuista muodostuu kokonaisuus ja mikä on tutkimuksen tieteellinen kontribuutio. Yhteenvedo-osuuden ohjeellinen pituus on 50–70 sivua. Artikkeliväitöskirjaa arvioitaessa otetaan huomioon se, kuinka hyvin artikkelit ja yhteenvedo-osa muodostavat syvenevän tieteellisen kokonaisuuden, joka käsittelee tutkittavaa ilmiötä riittävän laajasti, monipuolisesti ja johdonmukaisesti.

Kaikkien artikkeleiden tulee olla hyväksytyjä julkaistavaksi tieteenalalla korkeatasoiseksi tunnustetussa, vertaisarviointia käyttävässä tieteellisessä aikakausjulkaisussa. Yksi julkaistavaksi hyväksytyistä artikkeleista voi olla myös korkeatasoisessa vertaisarvioidussa kokoomateoksessa, pois lukien konferenssijulkaisut. Ainakin kahdessa väitöskirjaan sisältyvässä artikkelissa tekijän pitää olla joko ainoa kirjoittaja tai ensimmäinen kirjoittaja. Yhdessä artikkeleista tekijä voi olla toisena kirjoittajana. Kaikkien artikkeleiden laatimisessa väittelijällä tulee olla selkeä itsenäinen osuus. Yhteisjulkaisuissa väittelijän itsenäisen osuuden

määrittelemistä varten väittelijä laatii selvityksen osuudestaan kussakin yhteisjulkaisussa. Kolmesta artikkelista koostuva väitöskirja voi sisältää kahden/useamman tohtoriopiskelijan yhteisjulkaisuja, mutta sama yhteisjulkaisu ei voi sisältyä kuin yhteen artikkeliväitöskirjaan. Samaa julkaisua ei voi sisällyttää opiskelijan kahteen eri väitöskirjaan. Artikkelit katsotaan vanhentuneiksi, jos niiden julkaisemisesta on kulunut yli 10 vuotta.

Monografia on yhtenäinen ja itsenäinen kirjallinen tieteellinen työ. Se on yksin tekijänsä nimissä oleva tieteellinen työ, joka perustuu itsenäiseen tutkimustyöhön ja on aikaisemmin julkaisematon. Väitöskirjaprosessin aikana tekijä voi julkaista aihepiiriin liittyviä artikkeleita ja viitata niihin väitöskirjassaan.

Monografiaväitöskirjan laajuus on 200–250 sivua liitteineen (A4, fontti 12, riviväli 1,5, marginaalit 25 mm).

## 5. KÄSIKIRJOITUKSESTA VÄITÖKSEEN

### *Tutkimuksen esittely opponointiseminaarissa*

Valmista väitöskirjakäsikirjoitusta käsitellään tiedekunnan yhteisessä opponointiseminaarissa ennen kuin se jätetään tiedekuntaneuvostolle virallista esitarkastusprosessia varten. Opponointiseminaarin aika ja opponentit sovitaan etukäteen professorikokouksessa. Tohtoriopiskelija toimittaa tutkimuksensa sähköisesti opintopäällikölle kaksi viikkoa ennen kuin hän esittelee tutkimustaan seminaarissa. Artikkeliväitöskirjan osalta opponointiseminaari voidaan järjestää, kun johdanto-osuus on valmis ja kaksi kolmesta artikkelista hyväksytty julkaistavaksi ja kolmas artikkelikin on lähetetty vertaisarviointiin.

Pääsääntöisesti tiedekunnan edustaja toimii prosessin myöhäisemmässä vaiheessa kyseisen väitöskirjan arvosanalautakunnan jäsenenä. Seminaarissa väitöskirjakäsikirjoitusta kommentoivat vähintään yksi tiedekunnan opetus- ja tutkimushenkilökuntaan kuuluva ja yksi tohtoriopiskelijoiden edustaja. Tehtäviin nimetään tiedekunnan professoreja, apulaisprofessoreja, dosentteja tai henkilöitä, joilla on arviointiin riittävä asiantuntemus ja tieteelliset ansiot.

### *Väitöskirjan käsikirjoituksen esitarkastus*

Ohjaajat valvovat käsikirjoituksen viimeistelyä ja keskustelevat tohtoriopiskelijan kanssa mahdollisista esitarkastajista. Vastuuohjaajalta luvan saatuaan opiskelija toimittaa käsikirjoituksen esitarkastajien määräämistä varten sähköisesti, kolme viikkoa ennen seuraavaa tiedekuntaneuvoston kokousta opintopäällikölle, joka toimittaa sen edelleen tiedekuntaneuvoston jäsenten tutustuttavaksi.

Kaikki kasvatustieteiden tiedekunnassa laaditut väitöskirjakäsikirjoitukset tarkistetaan Turnitin-plagiaatintunnistusjärjestelmällä, jolla varmistetaan tekstien alkuperäisyys.

Opiskelija tarkistuttaa käsikirjoituksen Turnitin-plagiaatintunnistusjärjestelmässä ennen sen

lähettämistä opintopäällikölle. Turnitin-järjestelmän tulos tulee olla liitettynä tiedekuntaneuvostolle jätettävään väitöskirjakäsikirjoitukseen.

Lisätietoja ja tarkempia ohjeita löytyy osoitteesta:

<https://www.ulapland.fi/FI/Opiskelu/Opintojen-aikana/Turnitin>

Opintopäällikkö esittelee kasvatustieteiden tiedekunnan tiedekuntaneuvoston kokouksessa esitarkastuksiin ja väitöksiin liittyvät asiat.

Väitöskirjan käsikirjoituksen voi halutessaan painattaa esimerkiksi Lapin yliopistopainossa. Tulostuksesta/hinnasta/laskutuksesta voi kysyä tarkemmin yliopistopainosta: [paino\(at\)ulapland.fi](mailto:paino(at)ulapland.fi)

Esitarkastukseen jätettäessä väitöskirjan käsikirjoituksen tulee olla sisällöllisesti ja ulkoasultaan viimeistelty ja kielentarkastettu.

Ohjaajien esityksestä esitarkastajiksi sopivista asiantuntijoista keskustellaan professorikokouksessa, ja vastuuohjaaja pyytää esitarkastajien suostumusta tehtävään ennen tiedekuntaneuvoston päätöstä. Ennen päätöstä väitöskirjan tekijälle varataan mahdollisuus huomauttaa esitarkastajien valinnasta. Menettely koskee lähinnä esteellisyytapauksia. Väitöskirjan tekijä voi toimittaa mahdollisen huomautuksensa sähköpostitse opintopäällikölle.

Tiedekuntaneuvosto arvioi, voidaanko käsikirjoitukselle määrätä esitarkastajat. Myönteisessä tapauksessa tiedekuntaneuvosto määrää esitetyt kaksi yliopiston ulkopuolista professorin tai dosentin pätevyyden omaavaa asiantuntijaa tutkimuksen esitarkastajiksi. Esitarkastajista vähintään toisen tulee olla professori. Heidän esteellisyydestään on voimassa, mitä hallintolain (434/2003) 28 §:ssä säädetään. Ulkomaalaista esitarkastajaa käytettäessä on pidettävä huolta Lapin yliopistossa käytössä olevien kriteereiden täyttymisestä. Esitarkastajien valinnoissa huomioidaan mahdollisuuksien mukaan sukupuolten välinen tasa-arvo. Tarkastajien yhteinen asiantuntemus kattaa arvioitavaksi jätetyn työn tieteenalan tai tieteenalat, aihealueen sekä metodiset ja teoreettiset ratkaisut. Tarkastajien tulee olla eri korkeakouluista tai tutkimuslaitoksista.

Esitarkastus toimii ulkopuolisena, akateemisen yhteisön tekemänä tieteellisenä laadunvarmistajana. Se varmistaa, että väitöskirjaksi tarkoitettu tutkimus täyttää tieteellisen tutkimuksen ja tieteellisen tekstin kriteerit. Esitarkastus ei ole ohjausprosessi, vaikka sen aikana työn tekijä yleensä saakin paljon arvokkaita kommentteja ja kehitysehdotuksia työhönsä.

Tiedekuntaneuvoston päätettyä väitöskirjatyölle esitarkastajat kasvatustieteiden tiedekunnan hallintosihteerin lähettää käsikirjoituksen sekä esitarkastukseen liittyvät ohjeet ja asiapaperit esitarkastajille.

### *Esitarkastuslausunto*

Esitarkastajien tulee antaa yhdessä tai erikseen kahden kuukauden kuluessa tehtävän saamisesta perusteltu kirjallinen lausunto, jossa esitetään väittelyluvan myöntämistä tai epäämistä. Lausunnon on oltava yksiselitteisesti joko myönteinen tai kielteinen, se ei voi olla ehdollinen.

Esitarkastajien lausunnoista (n. 3–5 sivua) tulisi ilmetä muun muassa seuraavat väitöskirjaa koskevat seikat:

- arvio aiheen tieteellisestä merkittävydestä ja ajankohtaisuudesta
- arvio tutkimuksen sijoittamisesta teoreettiseen, yhteiskunnalliseen ja historialliseen kontekstiin
- arvio tutkimustavoitteen fokusoinnin selkeydestä ja kysymyksen asettelusta
- arvio tutkimuksen metodologisista ratkaisuista
- arvio aineiston analyysin tasosta ja luovuudesta
- arvio tutkimuksen tulosten luotettavuudesta ja merkittävydestä sekä tutkijan kyvystä esittää ilmiötä koskevia väitteitä
- arvio tekijän itsenäisestä osuudesta tutkimuksessa
- arvio tutkimuksen jäsentelystä, esitystavasta ja kielellisestä ilmaisusta
- arvio väitöskirjan merkittävydestä tutkimusalalla.

Lausunto päätetään yhteenvedoon koko tutkimustyön laadusta ja merkityksestä kyseessä olevalla tutkimusalalla. Yhteenvedon lopuksi esitarkastaja toteaa, puoltaako hän väittelyluvan myöntämistä.

Esitarkastuslausuntojen pohjalta tiedekuntaneuvosto tekee lopullisen päätöksen väittelyluvasta. Jos esitarkastuslausunnot ovat ristiriitaiset tai ylimalkaiset, tiedekuntaneuvosto voi

- pyytää esitarkastajia tarkentamaan lausuntoaan tai
- hankkia lisäinformaatiota päätöksensä tueksi tai
- hankkia kolmannen lausunnon.

Väittelijälle varataan tilaisuus antaa vastineensa esitarkastajien lausunnoista ennen kuin tiedekuntaneuvosto päättää väittelyluvasta.

Ohjaajan vastuulla on huolehtia siitä, että tohtoriopiskelija viimeistelee väitöskirjansa esitarkastajien palautteen huomioiden. Jos väitöslupa evätään tai esitarkastus venyy kohtuuttoman pitkäksi, esitarkastusprosessi raukeaa ja väitöskirja palautuu ohjausprosessiin. Väitöskäsikirjoituksen tullessa uudelleen esitarkastusprosessiin on suositeltavaa käyttää samoja esitarkastajia.

Väitöskirjan tekijä vastaa viime kädessä tutkimuksestaan ja väitöskirjan saamasta muodosta sekä sen julkaisemiseen liittyvistä järjestelyistä.

### *Väittelylupa ja vastaväittäjä*

Tiedekuntaneuvosto myöntää väittelyluvan esitarkastajien puoltavien lausuntojen perusteella. Väittelyluvan myöntäessään tiedekuntaneuvosto päättää vastaväittäjästä tai vastaväittäjistä sekä kustoksesta. Kustokseksi eli valvojaksi määrätään yleensä työtä ohjannut professori tai dosentti. Kustoksen vastuulla on erityisesti väitöstilaisuuteen liittyvien käytännön asioiden valvonta.

Vastaväittäjäksi valitaan joko toinen esitarkastajista tai kolmas professorin tai dosentin pätevyyden omaava henkilö. Väitöstilaisuuteen voidaan määrätä myös kaksi vastaväittäjää.

Myöntäessään väittelyluvan tiedekuntaneuvosto päättää myös väitöspäivän ja kellonajan sekä väitöspaikan sovittuaan ajankohdan väittelijän, vastaväittäjän ja kustoksen kanssa. Samassa kokouksessa päätetään väitöskirjan arvosanalautakunnan kokoonpano. Ennen vastaväittäjän nimeämistä väittelijälle varataan tilaisuus huomauttaa vastaväittäjäksi esitettävän mahdollisesta esteellisyydestä sähköpostitse opintopäällikölle. Vastaväittäjä tarkastaa väitöskirjan julkisessa väitöstilaisuudessa akateemisen perinteen mukaisesti.

Väitöspaikka on ensisijaisesti aina Lapin yliopiston tiloissa, eikä väitöstilaisuutta voi pitää muualla kuin hyvin perustellusta syystä. Väitöstilaisuudet myös striimataan. Väitöspäivää sovittaessa on otettava huomioon myös yliopiston normaalit aukioloajat ja palvelujen saatavuus.

Väitöstilaisuuden jälkeisestä kahvitarjoilusta vastaa Lapin yliopisto. Kahvitilaisuudesta tulee olla yhteydessä ennakkoon tiedekunnan hallintosihteerin.

Esitarkastuksesta aiheutuvat kustannukset, vastaväittäjän palkkion sekä vastaväittäjän matka- ja majoituskulut maksaa tiedekunta.

## **6. VÄITÖSKIRJAN ARVOSTELU**

Myöntäessään väittelyluvan tiedekuntaneuvosto asettaa arvosanalautakunnan, jonka tehtävänä on tehdä esitys tiedekuntaneuvostolle väitöskirjan hyväksymisestä ja arvosanasta. Arvosanalautakuntaan nimetään vastaväittäjä/vastaväittäjät, kustos ja tiedekunnan opetus- ja tutkimushenkilökunnan edustaja, joka on pääsääntöisesti aiemmin tiedekunnan seminaarissa väitöskirjakäsikirjoitusta opponoinut henkilö. Kustos on yleensä väitöskirjan ohjaaja ja hän kuuluu lautakuntaan vain puhevaltaisena jäsenenä eikä osallistu arvosanaehdotuksen tekemiseen.

Kolmen viikon kuluessa väitöstilaisuudesta vastaväittäjä antaa perustellun kirjallisen lausuntonsa tiedekuntaneuvostolle. Vastaväittäjän lausunto sisältää arvosanalautakunnan yhteisen näkemyksen väitöskirjan arvioinnista. Lausunnosta on käytävä selkeästi ilmi, ehdottaako arvosanalautakunta väitöskirjan hyväksymistä vai

hylkäämistä, sekä ehdotus arvosanasta.

Tiedekuntaneuvosto päättää lausunnon perusteella väitöskirjan hyväksymisestä sekä arvosanasta. Mikäli vastaväittäjä ja arvosanalautakunnan muut jäsenet eivät päädy yhteiseen näkemykseen väitöskirjan arvioinnista, eriävän mielipiteen esittävän arvioijan on toimitettava oma perusteltu lausuntonsa tiedekuntaneuvostolle.

Kasvatustieteiden tiedekunnassa väitöskirjat arvioidaan asteikolla hylätty, hyväksytty ja kiittäen hyväksytty.

Väitöskirjan arvioinnissa ja arvosanasta päätettäessä kiinnitetään huomioita seuraaviin keskeisiin arviointikriteereihin:

Aiheen valinta, tutkimusongelma ja tutkimustehtävän rajaus

- väitöstutkimuksen tieteellinen merkitys
- tutkimus tuottaa uutta tietoa tai avaa uuden tutkimuslinjan
- tutkimustehtävä on määritelty ja rajattu tarkoituksenmukaisesti

Työn teoreettinen käsittely; teoriatausta, tieteenteoreettinen paikantaminen ja tutkittavan ilmiön käsitteellistäminen sekä lähteiden käyttö

- tutkimuksen käytettyjen käsitteiden määrittely ja arviointi
- riittävän laaja aikaisemman tutkimustiedon hyödyntäminen
- tutkimuksen tekijä osoittaa tuntevansa aikaisemman teoreettisen ja metodologisen keskustelun

Tutkimusaineisto ja tutkimusmenetelmät

- tutkimuksessa käytetty aineisto on riittävän laaja ja tutkimuksen aiheen kannalta relevantti
- tutkimuksessa käytetyt menetelmät esitellään ja perustellaan

Tulosten esittely ja johtopäätökset

- tutkimustulosten analysointi ja esittely suhteessa tutkimustehtävään
- tutkimustulosten luotettavuuden arviointi ja merkitys tieteenalan/-alojen kannalta
- johtopäätökset, yhteiskunnallinen ja kansainvälinen merkittävyys, jatkotutkimusavaukset

Työn kokonaisuus ja esitystapa

- tutkimuksen rakenne ja argumentaation johdonmukaisuus
- tutkimuksen kieliasu ja lähteiden merkintä
- tutkimus osoittaa kriittistä ajattelua suhteessa aiempaan tutkimukseen, tutkimusmenetelmiin ja käsitteisiin
- tutkimuseettinen pohdinta
- työn puolustaminen väitöstilaisuudessa.



Artikkeliväitöskirjaa arvioitaessa otetaan huomioon, kuinka hyvin artikkelit ja yhteenvedot muodostavat syvenevän ja yhteneväisen tieteellisen kokonaisuuden, joka käsittelee tutkittavaa ilmiötä laajasti, monipuolisesti ja johdonmukaisesti.

#### *Kiittäen hyväksytty väitöskirja*

Tutkimus on ansiokas kaikilla keskeisillä arviointikriteereillä tutkimusaiheen merkittävyyden, tutkimuskysymysten asettelun ja innovatiivisen tutkimusasetelman osalta. Se osoittaa syvällistä perehtyneisyyttä teoriaan ja metodologiseen keskusteluun. Aineiston keruu ja analyysi on toteutettu luovasti, perustellusti ja kuvattu tarkasti. Koko tutkimus on kriittistä ja eettisesti korkeatasoista, ja se tarjoaa uuden kontribuution ajankohtaiseen tieteelliseen keskusteluun. Mahdolliset osatutkimukset ja artikkelit muodostavat koherentin kokonaisuuden ja toisiinsa hyvin kytkeytyvän kokonaisuuden. Tutkimuksen raportointi on kieliasultaan erinomainen.

#### *Hyväksytty väitöskirja*

Tutkimus täyttää hyväksytyn tason. Siinä on keskeisten arviointikriteerien selkeitä vahvuuksia, jotka kompensoivat mahdollisia puutteita. Tutkimuksen lähtökohdat, tutkimustehtävät ja -kysymykset on suhteutettu aikaisempaan tietoon, ja tutkija osoittaa perehtyneensä oman tieteenalansa keskeisiin teorioihin ja käsitteisiin. Tutkimus osoittaa keskeisten teorioiden ja käsitteiden asianmukaista käyttöä tutkimustehtävässä. Metodologiset valinnat on perusteltu, ja tutkimusmenetelmien soveltaminen on asiallista. Aineiston analyysi, tulosten tulkinta ja johtopäätökset ovat teoreettisesti perusteltuja, ja tekijä pohtii tutkimuksen eettisiä kysymyksiä riittävällä tavalla. Tutkimus on raportoitu pääosin johdonmukaisesti ja kieliasu on riittävän hyvätasoinen.

#### *Hylätty väitöskirja*

Tutkimus ei täytä tieteellisen tutkimuksen vähimmäisvaatimuksia. Tutkimusaihe on pinnallisesti ymmärretty ja sen käsittelytapa liittyy vain löyhästi tieteenalaan. Tutkimuksen teoreettinen viitekehys on joko liian suppea tai laaja, ja se on koostettu referoimalla aiempaa tutkimusta. Tutkimuksen kytkeytyminen aiempaan tutkimukseen ja taustateorioihin jää epämääräiseksi. Tutkimusmenetelmien valinta on perustelematonta ja käyttö epäjohdonmukaista. Analyysi ei ole täysin luotettavaa. Tulokset on esitetty luettelomaisesti tai kaavamaisesti ja niiden yhteys teoriataustaan jää epäselväksi. Tutkimustulosten pohdinta ei yllä yleisen tason tarkasteluun. Työn tutkimuseettinen pohdinta puuttuu kokonaan tai on vähäistä. Tutkimuksen raportointi on epälooginen ja kieliasultaan heikko.

Kustos kirjoittaa lausunnon väittelijän puolustautumisesta väitöstilaisuudessa. Ennen väitöskirjan arvostelua tekijälle varataan tilaisuus vastineen antamiseen vastaväittäjän lausunnosta sähköpostitse opintopäällikölle.

Tiedekuntaneuvosto päättää väitöskirjan hyväksymisestä sekä arvosanasta. Mikäli tiedekuntaneuvosto päätyy vastaväittäjän esityksestä poikkeavaan arvosanaan, laaditaan päätöksen perustelut kirjallisena tiedekuntaneuvoston pöytäkirjan liitteeksi.

Väitöskirjan arvosteluun tyytymätön opiskelija voi pyytää kirjallisesti oikaisua tiedekuntaneuvostolta. Oikaisupyyntö on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin opiskelijalla on ollut tilaisuus saada arvostelun tulokset ja arvosteluperusteiden soveltaminen tietoonsa.

Opintasuorituksen arvostelua koskevaan oikaisupäätökseen tyytymätön voi hakea siihen muutosta muutoksenhakulautakunnalta. Muutosta opiskelija voi hakea 14 päivän kuluessa siitä, kun on saanut tiedekuntaneuvoston oikaisupäätöksestä tiedon. Valitus toimitetaan yliopiston kirjaamoon. Muutoksenhakulautakunnan päätökseen ei enää saa hakea muutosta valittamalla. Muutoksenhakulautakunnasta määrätään Lapin yliopiston hallintojohtosäännössä.

## **7. VÄITÖSKIRJAN JULKAISEMINEN**

Kokonaisuudessaan väitöskirjan julkaisuprosessiin tulee varata vähintään kaksi kuukautta aikaa ennen väitöskirjan julkistamista. Ulkopuolisen julkaisijan kautta julkaistavan väitöskirjan aikataulu tulee sopia hyvissä ajoin julkaisijan kanssa, jotta väitöskirja on tiedekunnan käytettävissä viimeistään 10 päivää ennen väitöstilaisuutta.

Väitöskirjat julkaistaan pääsääntöisesti sähköisinä Acta electronica Universitatis Lapponiensis -sarjassa, jos julkaisijana on Lapin yliopisto. Julkaisualustana on Lapin yliopiston Lauda-julkaisuarkisto. Tarkemmat ohjeet väitöskirjan julkaisemisesta yliopiston sarjassa löytyvät kirjaston verkkosivulta: <https://libguides.luc.fi/vaitoskirja>

Väitöstilaisuuden järjestämistä varten yliopisto painattaa väitöskirjasta kuusi (6) kappaletta kopioita esillepanoon sekä väittelykappaleen väittelijälle, vastaväittäjälle/vastaväittäjille, kustokselle sekä arvosanalautakunnan tiedekunnan määräämälle jäsenelle.

Muiden kuin Lapin yliopiston kustantamista tai omakustanteena julkaistuista väitöskirjoista tulee väittelijän toimittaa hallintosihteerille sähköinen kopio ja 6 kpl painettuja kopiota viimeistään 10 päivää ennen väitöstilaisuutta. Ennen tiedekuntaan toimittamista väitöskirjan yhteenveto-osuus ja erilliset artikkelit tulee sidottaa yhteen tai koota sähköisesti yhteen tiedostoon. Tiedekunta vastaa väitöskirjojen jakelusta esitarkastajille, vastaväittäjälle/vastaväittäjille, kustokselle ja yliopiston aulaan.

Omakustanteena julkaistaessa on huolehdittava siitä, että väitöskirjaan tulee ISBN-

tunnus. Tarkemmat ohjeet ISBN-tunnuksen hankkimisesta löytyvät kirjaston verkkosivuilta: <https://libguides.luc.fi/vaitoskirja>

Väittelijän on kaikissa tapauksissa varmistettava, että väitöskirja on valmis ja julkisesti saatavilla viimeistään 10 päivää ennen väitöstilaisuutta. Väitöskirjakäsikirjoituksen kielentarkastukseen liittyvistä kustannuksista vastaa väittelijä.

## **8. VÄITÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN**

Yliopiston viestintäyksikkö vastaa väitöksestä tiedottamisesta.

Väittelijän tulee toimittaa vähintään kahta viikkoa ennen väitöstilaisuutta noin yhden liuskan pituinen tiedoteluonnos väitöskirjastaan yliopiston viestintään. Viestintä työstää luonnoksesta väitöstiedotteen ja sopii tiedottamisen aikataulusta väittelijän kanssa.

Tiedotteessa tärkein asia eli uutinen tuodaan esille ensimmäisenä ja taustat, tutkimusmenetelmät, tutkimuskohteet yms. tiedotteen lopussa. Tiedoteluonnosta tehtäessä tulee ottaa huomioon, ettei kaikkia tutkimustuloksia välttämättä voida uutisoida. Riittää, kun tutkimuksesta poimitaan esille tärkein tai pari tärkeintä tulosta.

Tutkimustulosten lisäksi väitöstiedote painottaa tutkimuksen, käytännön sovellusten ja suuren yleisön kannalta tärkeitä, mielenkiintoisia ja uutisarvoisia asioita. Tiedoteluonnos kirjoitetaan aivan kuin kerrottaisiin tutkimuksesta ja sen tuloksista alaan perehtymättömälle henkilölle.

Tiedotteen loppuun koostetaan myös tiedot väitöstilaisuudesta, perustiedot väittelijän koulutus- ja työhistoriasta, yhteystiedot (sähköposti ja/tai puhelinnumero) ja väitöskirjan julkaisutiedot. Väittelijä toimittaa tiedoteluonnoksen ja valokuvan sähköpostitse yliopiston viestintäyksikköön: [tiedotus\(at\)ulapland.fi](mailto:tiedotus(at)ulapland.fi). Valokuva voidaan tarvittaessa ottaa myös viestintäyksikössä.

Englanninkielisistä väitöstutkimuksista tehdään tiedote sekä suomeksi että englanniksi. Englanninkielinen tiedote julkaistaan Lapin yliopiston verkkosivuilla. Lisäksi saamentutkimukseen liittyvien tutkimusten kohdalla tiedote voidaan kääntää saameksi. Tällöin on hyvä ottaa huomioon, että tiedoteluonnos voidaan tarvita aiemmin kuin kahta viikkoa ennen väitöstilaisuutta.

## Tiedotteen jakelu

Yliopiston viestintäyksikkö vastaa tiedotteen jakelusta tiedotusvälineille. Perusjakelu kattaa Pohjois-Suomen tiedotusvälineet sekä tärkeimmät valtakunnalliset mediat. Tutkimusaiheen mukaan tiedote lähetetään myös alan aikakauslehdille ja muille aiheesta kiinnostuneille. Tiedottamisen laajuus sovitaan yhteistyössä väittelijän kanssa. Toimitukset päättävät itsenäisesti uutisen julkaisemisesta. Viestintäyksikkö vastaa väitösuutisoinnista myös Lapin yliopiston internetsivulla ja sosiaalisessa mediassa.

Tiedotteen jakelusta kansainvälisille tiedotusvälineille on aina sovittava erikseen, ja väittelijän tulee toimittaa tällöin viestintäyksikköön lista kansainvälisistä mediakontakteista. Oman tieteenalansa tieteellisiin julkaisusarjoihin ja tutkimuksen yhteistyökumppaneille tiedottamisesta vastaa väittelijä aina itse.

Viestintä auttaa ja neuvoo väittelijää mielellään toimittajien haastatteluihin ja yleensäkin tiedotusvälineiden kanssa asioimiseen liittyvissä kysymyksissä. Väittelijän on syytä varautua toimittajien mahdollisiin yhteydenottoihin jo ennen väitöstilaisuutta ja myös sen jälkeen.

## 9. VÄITÖSTILAISUUDEN KULKU

Vastuuhjaaja toimii väitöstilaisuudessa kustoksena eli valvoo tilaisuuden kulkua. Vastaväittäjä esittää kysymyksiä ja kommentteja käsikirjoitukseen liittyen ja väittelijä puolustaa väitöstyötään. Väitöstilaisuus alkaa 15 minuuttia väitöstilaisuuden alkamisajaksi ilmoitetun tasatunnin jälkeen.

### *Pukeutuminen*

Väittelijä, kustos ja vastaväittäjä(t) käyttävät joko 1) frakkia ja mustaa liiviä, 2) tummaa pukua tai 3) jakkupukua, jossa on polvipituinen tai pitkä hame. Kunnia- tai ansiomerkkejä ei käytetä. Koruja voi käyttää, mutta niiden ei tule olla liian hallitsevia.

### *Sisääntulo ja väitöksen avaus*

Väitöstilaisuuteen saapuvat asianosaiset siten, että ensin astuu saliin väittelijä, sitten kustos ja viimeisenä vastaväittäjä(t). Yleisö kunnioittaa seisomaan nousten väittelijän, kustoksen ja vastaväittäjän sisääntuloa. Kustos ja vastaväittäjä kantavat tohtorihattua kädessään. Asetuttuaan salin eteen varattujen pöytien ääreen vastaväittäjä ja kustos laskevat hatut pöydilleen lyyra saliin päin. Väittelijän pöydällä on tiedekunnan hankkima kukka-asetelma.

Kun kaikki ovat asettuneet paikoilleen, kustos avaa väitöstilaisuuden lausuen: "Kasvatustieteiden tiedekunnan määräämänä kustoksena julistan väitöstilaisuuden alkaneeksi." tai "Tänään meillä on julkisesti tarkastettavana (väittelijän nimi ja oppiarvo) väitöskirja (väitöskirjan nimi). Vastaväittäjänä toimii professori/dosentti

(nimi) ... yliopistosta. Tiedekunnan määräämänä valvojana julistan väitöstilaisuuden alkaneeksi.”

Tämän jälkeen valvoja, vastaväittäjä(t) ja yleisö istuutuvat. Väittelijä pitää seisaaltaan aloitusesitelmänsä eli lectio praecursoriansa. Esitys aloitetaan lausumalla: ”Arvoisa kustos, arvoisa vastaväittäjä, hyvät kuulijat.”

### *Lectio praecursoria*

Lektio on alkajaisesitys, jonka väittelijä valmistelee etukäteen erityisesti yleisöä silmällä pitäen. Lektio saa kestää enintään 20 minuuttia. Sen sisällöstä ei ole virallista ohjetta, mutta siinä on hyvä selvittää tutkimustyön taustaa ja tutkimuksen toteuttamista sekä tarkastella tutkimuksen keskeisiä tuloksia ja pohtia niiden merkitystä tieteellisen keskustelun tai käytännön toiminnan kannalta. Lektion ei tulisi olla väitöskirjatutkimuksen tiivistelmä, vaan väitöskirjan sisältöön johdatteleva ja joihinkin väittelijän mielestä keskeisiin tai puhutteleviin näkökulmiin painottuva.

Lektion päätyttyä väittelijä lausuu katse vastaväittäjään päin: ”Pyydän Teitä arvoisa professori Lapin yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan määräämänä vastaväittäjänä esittämään ne muistutukset ja huomautukset, joihin katsotte väitöskirjani antavan aiheita.”

Vastaväittäjä esittää seisaaltaan lyhyen lausunnon, jossa hän koskettaa väitöskirjan aihepiiriä asemaa ja merkitystä tieteellisen tutkimuksen piirissä ja muita yleisluonteisia kysymyksiä. Väittelijä kuuntelee vastaväittäjän alkulausunnon seisaaltaan katse suunnattuna vastaväittäjään. Vastaväittäjän lopetettua alkulausuntonsa vastaväittäjä ja väittelijä istuutuvat.

### *Väitöskirjan tarkastus*

Vastaväittäjä aloittaa väitöskirjan tarkastukseen. Tarkastuksen aluksi kohdistetaan huomio yleisiin kysymyksiin, kuten tutkimusaiheeseen sekä tutkimuksen rakenteeseen tai jäsentelyyn. Niiden jälkeen seuraa yksityiskohtainen tarkastus.

Vastaväittäjä saa käyttää tarkastukseensa enintään neljä tuntia. Jos tarkastus kestää enemmän kuin kaksi tuntia lektio mukaan luettuna, pidetään tauko, joka kestää vähintään 15 minuuttia ja enintään 30 minuuttia, ja jonka alkamis- ja päättymisajankohdan kustos ilmoittaa.

Päätettyään tarkastuksen vastaväittäjä esittää seisomaan nousten loppulausunnon, jonka väittelijä kuuntelee seisaaltaan katse vastaväittäjään päin suunnattuna. Loppulausunnossa vastaväittäjä tekee yhteenvedon tarkastuksessa ilmenneistä seikoista, tarkastelee väitöskirjan tieteellistä merkitystä ja arvoa, arvioi väittelijän kykyä puolustaa väitöskirjaansa ja ilmaisee lausuntonsa päätteeksi esityksensä väitöskirjan hyväksyttävyydestä tohtorintutkintoon oikeuttavana opinnäytteenä.

Lopputoteamus voi olla esimerkiksi: ”... esitän NN:n väitöskirjaksi tarkoittaman tutkimuksen XX hyväksymistä tohtorintutkintoon oikeuttavaksi opinnäytteeksi/... esitän, että Lapin yliopiston kasvatustieteiden tiedekunta hyväksyy tänään tarkastetun NN:n väitöskirjan.”

Väittelijä esittää tämän jälkeen seisaaltaan vapaasti muotoilemansa kiitossanat vastaväittäjälle. Väittelijä kääntyy yleisön puoleen ja lausuu: ”Tämän jälkeen kehotan niitä läsnäolijoita, joilla on jotain muistuttamista tai huomauttamista väitöskirjaani vastaan, pyytämään puheenvuoron arvoisalta kustokselta.” Mikäli puheenvuoroja esitetään, kustos jakaa puheenvuorot ja valvoo, että väittelijä saa vastata kuhunkin huomautukseen ja että käytetyissä puheenvuoroissa pysytään asiassa.

### *Väitöstilaisuuden loppuksi*

Virallinen väitöstarkastus päättyy, kun kustos toteaa seisomaan nousten: ”Väitöstilaisuus on päättynyt.” Vastaväittäjä, kustos ja väittelijä poistuvat salista tässä järjestyksessä vastaväittäjän ja kustoksen kantaessa tohtorinhattua kädessään ja yleisön noustessa seisomaan.

Virallisen väitöstilaisuuden päätyttyä yliopisto tarjoaa kahvit, mikäli väitöstilaisuus järjestetään yliopiston tiloissa sen ravintoloiden aukioloaikana. Väittelijä voi ottaa vastaan onnitteluja heti väitöstilaisuuden jälkeen, mutta julkiset onnittelu- ja kiitospuheet pidetään karonkassa.

### *Väitössalin varustus*

Väittelyä koskeviin käytännön järjestelykysymyksiin yliopistolla, tilojen varusteluihin, tarvittaviin av-välineistöön yms. vastaa hallintosihteeri. Salin varustusta koskevat toiveet on syytä esittää vähintään viikkoa ennen väitöstilaisuutta.

## **10. VÄITÖSKARONKKA**

Väitöskaronkka on vanha akateeminen perinne. Karonkka on väitösprosessin päättäjaisjuhla, jonka väittelijä järjestää vastaväittäjän kunniaksi. Karonkassa väittelijällä on mahdollisuus kiittää ohjaajiaan ja tukijoitaan saamastaan avusta väitöskirjatyön eri vaiheissa. Usein karonkkaan kutsutaan akateemisen yhteisön lisäksi sukua ja ystäviä. Väittelijä voi pitää karonkan isolle tai pienelle kutsuvierasjoukolle oman harkintansa mukaan.

### *Kutsut*

Vastaväittäjän ja kustoksen lisäksi karonkkaan voidaan kutsua henkilöitä, jotka ovat vaikuttaneet myönteisesti väitöskirjan tekemiseen ja valmistumiseen.

Kutsun jokainen väittelijä muotoilee haluamallaan tavalla. Kutsussa voidaan mainita kaikki virallista väitöstilaisuutta koskevat tiedot (esimerkiksi väitöskirjani xx tarkastetaan Lapin yliopiston x-salissa x-aika. Vastaväittäjänä on professori/dosentti N X:n yliopistosta ja kustoksena professori Y Lapin yliopistosta). Kutsu mahdolliseen kahvitilaisuuteen ja karonkkaan voidaan ilmaista esimerkiksi seuraavasti:

”Tervetuloa väitöstilaisuuteeni ja sen jälkeen juhlahahville (paikka) sekä vastaväittäjäni niin salliessa hänen kunniakseen järjestettävään karonkkaan (aika ja paikka)/... ”Mikäli vastaväittäjäni sallii, järjestän tohtorikaronkan (aika ja paikka). Tervetuloa...”.

Kutsussa on hyvä kertoa tilaisuuden pukeutumiskoodi, varsinkin jos väittelijä ei halua vanhan tavan mukaista frakki- ja iltapukutilaisuutta tai halua antaa pukeutumisvaihtoehtoja. Tavallisin maininta on ”juhla- tai tumma puku” tai ”pukukoodi juhlava”.

### *Istumajärjestys*

Väitellyt on juhlan päähenkilö. Vastaväittäjä on kunniavieras. Kunniavieraan paikka on väittelijän oikealla puolella. Jos väitöstilaisuudessa on ollut kaksi vastaväittäjää, sijoitetaan heidät väitelleen molemmille puolille. Kustos istuu väittelijän vasemmalla puolella, tai jos vastaväittäjiä on kaksi, väittelijää vastapäätä.

### *Ohjelma*

Väitellyt tarjoaa karonkassa ruokaa, juomaa ja mahdollisesti myös ohjelmaa. Aluksi väitellyt toivottaa läsnäolijat tervetulleiksi ennen ruokailun aloittamista. Puheet pidetään yleensä pääruuan jälkeen ennen jälkiruokaa/kahvia. Puheiden pitämisen aloittaa väittelijä, joka kiittää ensin vastaväittäjää ja kustosta ja tämän jälkeen itse arvioimassaan järjestyksessä niitä henkilöitä, jotka ovat auttaneet häntä väitöskirjatyön tekemisessä. Kiitosjärjestyksessä väittelijään nähden henkilökohtaisimmassa suhteessa olevat ovat loppupäässä (esim. perheenjäsenet ja läheiset ystävät). Kiitetyt vastaavat vastauspuheessa väittelijälle siinä järjestyksessä kuin tämä kiitti heitä. Väittelijä kuuntelee puheet istualtaan.

## **11. TODISTUKSET**

Kun väitöskirja on arvosteltu tiedekuntaneuvostossa, väitellyt jättää tutkintohakemuksen Peppi-järjestelmässä Valmistumishakemus-kohdassa. Valmistumispäiväksi tulee joko tutkintohakemuksen jättöpäivä tai viimeisen tutkintoon kuuluvan opintosi suorituspäivä (näistä myöhäisempi). Tarvittaessa voi toivoa näitä myöhäisemmän valmistumispäivän. Väittelijän tulee tarkastaa Pepissä, että omat tiedot (koko nimi, henkilötunnus, yhteystiedot) ovat oikein, että väittelijä on ilmoittautunut läsnä olevaksi ja suoritukset näkyvät oikein opintorekisterissä.

Kun väittelijä on jättänyt tutkintohakemuksen, hän saa sähköpostitse vahvistuksen hakemuksen hyväksymisestä ja vahvistetusta valmistumispäivästä. Väittelijä näkee Pepissä opiskeluoikeutesi tiedoista valmistumispäivämäärän. Kun todistus on valmis, väittelijä saa sähköpostiinsa latauslinkin, josta hän saa ladattua sähköisen todistuksen tiedoston. Todistus on ladattavissa 30 vrk ajan latauslinkin saamisesta. Tiedosto kannattaa tallentaa useampaan paikkaan, esimerkiksi omalle laitteellesi ja pilvipalveluun. Ongelmatapauksissa voi ottaa yhteyttä tiedekuntasi opintotoimistoon.

Sähköinen tutkintotodistus on tiedosto, joka koostuu kolmesta osiosta: todistussivusta, tutkintotodistuksen liitteestä, jossa esitetään tutkintoon kuuluvat opinnot sekä kansainväliseen käyttöön tarkoitettua Diploma Supplementista. Todistuksesta on sekä

suomenkielinen että englanninkielinen versio samassa tiedostossa. Sähköinen todistus on dekaanin sähköisesti allekirjoittama, virallinen, alkuperäinen todistus. Sähköinen todistus on paperista todistusta luotettavampi; sen aitouden voi tarvittaessa varmistaa yliopiston varmennuspalvelussa (<https://www.ulapland.fi/FI/Kotisivut/Varmennus>) tai Digi- ja väestöviraston palvelussa (<https://dvv.fineid.fi/validation>).

Yliopiston käyttäjätunnus lakkaa toimimasta kaksi viikkoa valmistumispäivän jälkeen. Moodlessa ja verkkokansioissa olevat tiedostot ja ne sähköpostit, jotka haluaa säilyttää, kannattaa tallentaa jo ennen tutkintohakemuksen jättämistä, ettei käyttäjätunnuksen sulkeutuminen pääse yllättämään.

## 12. PROMOOTIO

Promootio on akateemisen työn korkein juhla, jonka viettäminen periytyy aina 1200-luvulle, aikaan, jolloin yliopistojen toiminta vakiintui. Niinpä promootioon liittyy runsaasti vanhoja perinteitä puheineen, kulkueineen, seppeleineen, miekkoineen ja latinankielisine ilmaisuineen. Promootio on ennen kaikkea maisterien ja tohtorien juhla, jossa heillä on vuosien aherruksen jälkeen mahdollisuus iloita työnsä hedelmistä. Juhlallisuudet kestävät kolme päivää huipentuen promootioaktiin, jossa tohtoriksi vihityille luovutetaan tohtorin arvon merkiksi tohtorinhattu ja miekka. Aktin jälkeen siirrytään promootiokulkueena promootiojumalanpalvelukseen tai tunnustuksettomaan tilaisuuteen, ja illalla vietetään yhdessä promootioillallisia ja -tanssiaisia. Juhlavaa aktia edeltävänä päivänä on miekanhiojaiset, joissa jokainen tohtoripromovendi esittää miekkalauseen, jonka puolesta aikoo saamaansa miekkaa käyttää. Kolmantena promootiopäivänä vietetään promootiohuviretkiä, johon kuuluu perinteen mukainen vapaamuotoinen huviretki tai purjehdus. Promootioita ei järjestetä vuosittain.

Promootiossa yliopisto voi myös osoittaa erityistä kiitollisuuttaan ja kunnioitustaan tieteellisesti tai yhteiskunnallisesti ansioituneille henkilöille vihkimällä heidät kunniatohtoreiksi. Tohtoreille promootiolla on kauaskantoisempikin merkitys: vain promovoidut tohtorit voivat käyttää arvomerkkejään eli hattua ja miekkaa. Tohtorin hattu symboloi tieteellistä vapautta ja miekka on ase totuuden etsimistä ja puolustamista varten. Kasvatustieteiden tiedekunnan tohtorihatun väri on musta.

## 13. ALUMNITOIMINTA

Yliopistosta valmistuneet tohtorit ovat tervetulleita mukaan yliopistoalumnitoimintaan. Sen avulla voi ylläpitää ja kehittää omaa akateemista ja ammatillista osaamista yliopistossa sekä verkostoitua yliopistoyhteisön ja sieltä valmistuneiden kanssa. Alumnitoiminnan puitteissa on mahdollista hyödyntää alumnien kokemusta ja osaamista yliopiston opetuksessa ja tutkimuksessa. Yliopisto pyrkii tarjoamaan ja



kehittämään myös alumneille sopivia täydennys- ja lisäopintoja.

Lisätietoja alumnitoiminnasta ja alumniverkostoon liittyminen:

<https://www.ulapland.fi/FI/Yhteistyö-ja-palvelut/Alumnitoiminta>

**LIITE      Opponointiseminaarista väitökseen**

1. Kun ohjaaja ja väitöskirjan tekijä arvioivat yhdessä väitöskirjakäsikirjoituksen olevan valmiin, sitä käsitellään tiedekunnan yhteisessä opponointiseminaarissa. Tekijä toimittaa käsikirjoituksen sähköisesti opintopäällikölle kaksi viikkoa ennen seminaaria.
2. Opponointiseminaarista saadun palautteen pohjalta väitöskirjan tekijä viimeistelee käsikirjoituksensa ja keskustelee vastuuhjaajan kanssa mahdollisista esitarkastajista.
3. Ohjaajien esityksestä esitarkastajiksi sopivista asiantuntijoista keskustellaan professorikokouksessa.
4. Vastuuhjaajalta luvan saatuaan väitöskirjan tekijä toimittaa käsikirjoituksen opintopäällikölle esitarkastajien määräämistä varten kolme viikkoa ennen seuraavaa tiedekuntaneuvoston kokousta. Käsikirjoitus on käynyt läpi Turnitin-plagiaatintunnistusjärjestelmän ennen sen lähettämistä opintopäällikölle.
5. Ennen tiedekuntaneuvoston tekemää päätöstä väitöskirjan tekijälle varataan mahdollisuus huomauttaa esitarkastajien valinnasta. Menettely koskee lähinnä esteellisyystupauksia. Väitöskirjan tekijä voi toimittaa mahdollisen huomautuksensa sähköpostitse opintopäällikölle.
6. Tiedekuntaneuvosto tekee päätöksen esitarkastajien määräämisestä väitöskäsikirjoitukselle.
7. Esitarkastajien tulee antaa kahden kuukauden kuluessa tehtävän saamisesta perusteltu kirjallinen lausunto, jossa esitetään väittelyluvan myöntämistä tai epäämistä.
8. Väitöskirjan tekijä viimeistelee väitöskirjansa esitarkastajien palautteen huomioiden.
9. Väittelijälle varataan tilaisuus antaa vastineensa esitarkastajien lausunnoista ennen kuin tiedekuntaneuvosto päättää väittelyluvasta.
10. Huom. Kokonaisuudessaan väitöskirjan julkaisuprosessiin kannattaa varata vähintään kaksi kuukautta ennen väitöskirjan julkistamista. Tarkemmat ohjeet <https://lib.luc.fi/vaitoskirja>  
Ennen vastaväittäjän nimeämistä väittelijälle varataan tilaisuus huomauttaa vastaväittäjäksi esitettävän mahdollisesta esteellisyydestä sähköpostitse opintopäällikölle.

11. Väittelyluvan myöntäessään tiedekuntaneuvosto päättää väitöspäivästä, paikasta, vastaväittäjästä tai vastaväittäjistä, kustoksesta ja arvosanalautakunnan kokoonpanosta.
12. Väittelijä ottaa viipymättä yhteyttä tutkijakouluun ja sopii taittoaikataulusta. Väitöskirja on toimitettava taittajalle viimeistään 7 viikkoa ennen väitöstä. Tarkemmat ohjeet: <https://lib.luc.fi/vaitoskirja>
13. Väittelijän on kaikissa tapauksissa varmistettava, että väitöskirja on valmis ja julkisesti saatavilla viimeistään 10 päivää ennen väitöstilaisuutta.
14. Väittelijän tulee toimittaa vähintään kahta viikkoa ennen väitöstilaisuutta noin yhden liuskan pituinen tiedoteluonnos väitöskirjastaan yliopiston viestintään.
15. Väitöstilaisuus alkaa 15 minuuttia väitöstilaisuuden alkamisajaksi ilmoitetun tasatunnin jälkeen.
16. Kolmen viikon kuluessa väitöstilaisuudesta vastaväittäjä antaa perustellun kirjallisen lausuntonsa tiedekuntaneuvostolle. Vastaväittäjän lausunto sisältää arvosanalautakunnan yhteisen näkemyksen väitöskirjan arvioinnista.
17. Tiedekuntaneuvosto päättää lausunnon perusteella väitöskirjan hyväksymisestä tai hylkäämisestä sekä arvosanasta. Ennen päätöksentekoa väitöskirjan tekijälle varataan tilaisuus antaa vastineensa vastaväittäjän lausuntoon.
18. Tiedekuntaneuvoston arvostelupäätökseen voi hakea oikaisua.